

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VƯƠNG LỆ LINH HẰNG

**KHẨU NGỮ TỰ NHIÊN
TRONG *TUYỂN TẬP NAM CAO***

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ, VĂN HÓA VÀ VĂN HỌC VIỆT NAM**

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VƯƠNG LỆ LINH HẰNG

**KHẨU NGỮ TỰ NHIÊN
TRONG TUYỂN TẬP NAM CAO**

**Ngành: Ngôn ngữ Việt Nam
Mã số: 8220102**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ, VĂN HÓA VÀ VĂN HỌC VIỆT NAM**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN VĂN LỘC

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả

Vương Lê Linh Hằng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ tận tình của các thầy cô giáo và bạn bè đồng nghiệp.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với PGS.TS Nguyễn Văn Lộc, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo Khoa Ngữ văn, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên cùng các thầy giáo ở Viện Ngôn ngữ học, Viện Từ điển học và Bách khoa thư Việt Nam, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội đã tận tình giảng dạy và giúp đỡ tôi hoàn thành khóa học.

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn những người thân trong gia đình, bạn hữu, đồng nghiệp đã động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả

Vương Lê Linh Hằng

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT VÀ CÁC KÝ HIỆU	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Phương pháp nghiên cứu	3
5. Những đóng góp mới của đề tài	3
6. Bố cục của luận văn	3
Chương 1. TỔNG QUAN VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÍ LUẬN, THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1. Tổng quan về tình hình nghiên cứu	4
1.1.1. Tình hình nghiên cứu về phong cách khâu ngữ tự nhiên	4
1.1.2. Tình hình nghiên cứu về ngôn ngữ trong tác phẩm của Nam Cao.....	4
1.2. Cơ sở lí luận, thực tiễn của đề tài	6
1.2.1. Khái niệm phong cách, phong cách học và vấn đề phân loại phong cách tiếng Việt	6
1.2.2. Vấn đề phân loại phong cách tiếng Việt.....	9
1.2.3. Vài nét về Nam Cao và Tuyển tập Nam Cao	20
1.3. Tiêu kết	21

Chương 2. KHẨU NGỮ TỰ NHIÊN TRONG TUYỂN TẬP NAM	
CAO XÉT VỀ MẶT NGỮ PHÁP	22
2.1. Dẫn nhập	22
2.2. Các từ ngữ đặc trưng cho phong cách khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	22
2.2.1. Nhận xét chung	22
2.2.2. Kết quả thống kê	23
2.2.3. Đặc điểm ngữ pháp của các từ ngữ đặc trưng cho khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	25
2.3. Khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao thể hiện ở các kiểu câu	41
2.3.1. Dẫn nhập	41
2.3.2. Kết quả thống kê	42
2.3.3. Câu lặp chủ ngữ	44
2.3.4. Câu lặp vị ngữ	46
2.3.5. Câu lặp bổ ngữ	47
2.3.6. Câu đảo bổ ngữ	47
2.3.7. Câu mở đầu bằng hư từ mà	48
2.3.8. Câu mở đầu bằng hư từ thì	49
2.3.9. Câu mở đầu bằng áy	50
2.3.10. Câu tinh lược thành phần	51
2.3.11. Câu đặc biệt	52
2.4. Tiêu kết	52
Chương 3. KHẨU NGỮ TỰ NHIÊN TRONG TUYỂN TẬP NAM	
CAO XÉT VỀ MẶT NGỮ NGHĨA VÀ NGỮ DỤNG	54
3.1. Dẫn nhập	54
3.2. Đặc điểm, giá trị ngữ nghĩa của các phương tiện ngôn ngữ đặc trưng cho phong cách khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	55

3.2.1. Đặc điểm ngữ nghĩa của các phương tiện ngôn ngữ đặc trưng cho phong cách khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao.....	55
3.2.2. Giá trị ngữ nghĩa của khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	62
3.3. Đặc điểm, giá trị ngữ dụng của khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao.....	66
3.3.1. Đặc điểm ngữ dụng của khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	66
3.3.2. Giá trị ngữ dụng của khẩu ngữ tự nhiên trong Tuyển tập Nam Cao	70
3.4. Tiêu kết.....	78
KẾT LUẬN.....	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT VÀ CÁC KÝ HIỆU

CN	Chủ ngữ
VN	Vị ngữ
BN	Bố ngữ
TRN	Trạng ngữ
TTNC	Tuyên tập Nam Cao

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Các loại phong cách ngôn ngữ	10
Bảng 2.1. Từ ngữ đặc trưng cho khẩu ngữ tự nhiên trong <i>Tuyển tập Nam Cao</i>	24
Bảng 2.2. Các kiểu câu có tính khẩu ngữ tự nhiên trong <i>Tuyển tập Nam Cao</i>	43

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Ngôn ngữ là yếu tố thứ nhất của văn học, như màu sắc đối với hội họa, âm thanh đối với âm nhạc, hình khối đối với kiến trúc. Nói cho cùng, văn học là nghệ thuật của ngôn ngữ. Những nhà văn lớn đều là những nhà ngôn ngữ trác tuyệt. Trong sự sáng tạo của nhà văn, sự sáng tạo về ngôn ngữ đóng vai trò quan trọng. Trong lao động nghệ thuật của nhà văn có một sự lao tâm khổ tú về ngôn ngữ. Nhà văn đã sử dụng ngôn ngữ toàn dân để sáng tác tác phẩm văn học, để sáng tạo ra ngôn ngữ văn học. Theo Go-ro-ki, ngôn ngữ nhân dân là tiếng nói "nguyên liệu", còn ngôn ngữ văn học là tiếng nói đã được những người thợ tinh xảo nhào luyện. Do vậy, việc nghiên cứu tác phẩm văn học có thể được tiến hành từ nhiều góc độ, có thể từ góc độ văn học nhưng cũng có thể từ góc độ ngôn ngữ. Trong đó, việc nghiên cứu về cách sử dụng ngôn ngữ của tác giả là hết sức quan trọng vì nó góp phần làm rõ đặc điểm nghệ thuật, qua đó, cho phép cắt nghĩa và lý giải nội dung của tác phẩm cũng như phong cách của tác giả.

Thực tế cho thấy các nhà văn luôn ý thức sâu sắc việc xác định và sử dụng các loại phong cách ngôn ngữ để đạt được hiệu quả biểu đạt cao nhất và tạo ra dấu ấn của riêng mình. So với các loại phong cách ngôn ngữ khác như: phong cách hành chính công vụ, phong cách khoa học, phong cách báo chí, phong cách chính luận thì trong văn chương, phong cách khẩu ngữ (phong cách ngôn ngữ sinh hoạt hay phong cách sinh hoạt hàng ngày) được sử dụng có phần nhiều hơn. Việc sử dụng phong cách khẩu ngữ một cách có ý thức sẽ góp phần không nhỏ trong việc tái hiện cuộc sống một cách chân thực và sinh động.

Trong dòng chảy văn học hiện thực những năm 1930-1945, Nam Cao là một trong những đại biểu xuất sắc nhất. Hơn thế, ông còn là một trong những nhà văn tiêu biểu nhất thế kỷ 20 của Việt Nam, có nhiều đóng góp quan trọng đối với việc hoàn thiện phong cách truyện ngắn và tiểu thuyết Việt Nam.